

**ZESPÓŁ SZKÓŁ SPORTOWYCH
w SIEMIANOWICACH ŚLĄSKICH**

**GIMNAZJUM Nr 1
V LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE**

III i IV ETAP EDUKACYJNY

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI**

2015/2016

2016/2017

2017/2018

(modyfikacja luty 2016)

Siemianowice Śląskie

2016 rok

Podstawa prawna:

I. Akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Art. 72.
2. Konwencja o Prawach Dziecka Art. 3, 19 i 33.
3. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz.2572 z późniejszymi zmianami).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Załącznik nr 4 (Dz. U. Nr 4 poz. 17).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51 poz. 458).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół oraz zmieniające (Dz. U. z 2001 r. Nr 61 poz. 624 z późniejszymi zmianami)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartej w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 17 poz. 78 z późniejszymi zmianami z dnia 19 sierpnia 2002 r.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 lutego 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2012, poz. 300) – zmiany obowiązują od 1 września 2012 w kl. I publicznych i niepublicznych: gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, w tym – specjalnych, dla dzieci i młodzieży; od 1 września 2013 r. w klasie V szkoły podstawowej, w tym - specjalnej, dla dzieci i młodzieży, publicznej i niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej.
9. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26 poz.226).

10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U.z 2013 r. poz. 532).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 6 sierpnia 2015r w sprawie wymagań w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U z 2015r poz.1214).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej 18 sierpnia 2015r z zakresy i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U z 2015r poz.1249).

II. Inne dokumenty:

1. Krajowy program przeciwdziałania narkomanii.
2. Narodowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Krajowy program zapobiegania zakażeniom HIV

III. Dokumenty szkolne:

1. Statut Zespołu Szkół Sportowych w Siemianowicach Śląskich
2. Szkolny Program Wychowawczy
3. Szkolny Zestaw Programów Nauczania
4. Harmonogram imprez szkolnych , zawodów I konkursów
5. Diagnoza czynników ryzyka i czynników chroniących

Szkolny program profilaktyki opracowany został na podstawie diagnozy sytuacji wychowawczej w szkole z wykorzystaniem następujących narzędzi:

Ankiety skierowane do nauczycieli i uczniów

Ankiety skierowane do rodziców i uczniów

Obserwacje – systematyczna obserwacja dokonywana przez nauczycieli, wychowawców, psychologa i pedagoga,

Analiza osiągnięć szkolnych – dzienniki lekcyjne, dzienniczki uczniów, wyniki klasyfikacji, wyniki egzaminów zewnętrznych, wyniki badania wyników nauczania, wyniki konkursów przedmiotowych i konkursów szkolnych, ekspozycje prac uczniowskich, sprawozdania z kółek itp.,

Analiza dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji wychowawczej – dokumentacja wychowawcy, dokumentacja pedagoga i psychologa szkolnego, notatki służbowe, tabele z punktami z zachowania, miesięczne zestawienia frekwencji uczniów, itp.,

Wywiady z rodzicami, ankiety i inne

I. Analiza wyników badań:

Zidentyfikowano niepokojące objawy w następujących obszarach:

Naruszania dyscypliny szkolnej – wagary, spóźnienia na lekcje, absencja szkolna, niekulturalne odnoszenie się uczniów w stosunku do siebie i nauczycieli,

Patologii w środowisku uczniowskim – palenie papierosów, picie alkoholu, kontakt z substancjami psychoaktywnymi, akty wandalizmu,

Używanie wulgaryzmów, obniżanie się poziomu kultury języka,

Zagrożenia ze strony Internetu,

II. Określenie problemu występującego w szkole:

Wagary uczniów

Agresja (głównie słowna) wśród uczniów

Palenie papierosów

Duża tolerancja dla zażywania środków psychoaktywnych

Bezkrytyczne i bezrefleksyjne korzystanie z komunikatorów publicznych i stron

internetowych

III. Struktura i treści szkolnego programu profilaktyki:

Cel ogólny szkolnego programu profilaktyki:

„Wspieranie uczniów w prawidłowym rozwoju psychofizycznym i społecznym poprzez redukcję czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących”

Cele szczegółowe:

1. Przeciwdziałanie agresywnym i innym niepożądanym zachowaniom uczniów;
2. Ograniczenie nieusprawiedliwionej absencji uczniów (wagarów) – uświadamianie konieczności przejmowania odpowiedzialności za swoje postępowanie;
3. Przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat rozwoju psychofizycznego człowieka;
4. Przekazywanie rzetelnej wiedzy nt. środków psychoaktywnych i mechanizmu powstawania uzależnień;
5. Uświadamianie uczniom odpowiedzialności za słowo (pisane i mówione), podnoszenie kultury języka;
6. Minimalizacja zjawiska palenia papierosów przez uczniów.

INFORMACYJNA DZIAŁALNOŚĆ SZKOŁY

Podmiot oddziaływań	Forma oddziaływań	Odpowiedzialni	Termin
UCZNIOWIE	Poinformowanie o normach i zasadach obowiązujących w szkole (regulaminy szkolne i inne przepisy prawa) oraz o konsekwencjach ich nieprzestrzegania	wychowawcy	Na początku każdego roku szkolnego
	Przekazywanie wiedzy na temat środków psychoaktywnych; mechanizmach powstawania uzależnień i szkodliwym ich wpływie na zdrowie i życie człowieka	Nauczyciele biologii, chemii	Zgodnie z rozkładami materiału
	Przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat rozwoju psychofizycznego i seksualnego człowieka. Profilaktyka HIV/AIDS.	Nauczyciele biologii, wychowania do życia w rodzinie	Zgodnie z rozkładami materiału
	Dostarczanie informacji o miejscach i możliwościach uzyskania pomocy na terenie szkoły i poza szkołą	Wychowawcy, psycholog, pedagog	Na bieżąco
	Dostarczanie informacji nt. bezpieczeństwa w Internecie oraz odpowiedzialności za	Nauczyciele informatyki,	Zgodnie z rozkładami

	działania podejmowane w Internecie	wychowawcy	materiału
RODZICE	Omówienie norm i zasad obowiązujących w szkole	wychowawcy	Na początku każdego roku szkolnego
	Spotkania informacyjne z wychowawcami i dyrektorem szkoły	Wychowawcy, dyrektor	Zgodnie z harmonogramem zebrań
	Systematyczne informowanie o postępach w nauce i zachowaniu	wychowawcy	Na zebraniach
	Pogadanki na temat okresu dorastania, uzależnień, aktywności seksualne młodzieży, problemów okresu dorastania	Psycholog, pedagog, wychowawca	Zgodnie z planem wychowawcy
	Informacje nt. zagrożeń w Internecie i sposobów kontroli rodzicielskiej w Internecie np. blokowanie wybranych stron	wychowawcy	Przy okazji zebrań
	Wskazywanie literatury dotyczącej w/w zagadnień	wychowawcy	Na bieżąco
NAUCZYCIELE	Zapoznanie z wynikami diagnozy problemów występujących w szkole	pedagog	Na początku każdego etapu edukacyjnego
	Dostarczanie specjalistycznej wiedzy nt. okresu dorastania, stanów emocjonalnych nastolatków, uzależnień itp.	Pedagog, psycholog, zaproszeni prelegenci	Zgodnie z planem WDN
	Konferencje szkoleniowe	prelegenci	Zgodnie z planem WDN
	Samodoskonalenie nauczycieli	Wszyscy nauczyciele	Na bieżąco

EDUKACYJNA DZIAŁALNOŚĆ SZKOŁY

Podmiot oddziaływań	Forma oddziaływań	Odpowiedzialni	Termin
UCZNIOWIE	Realizacja treści dotyczących profilaktyki zdrowotnej i uzależnień wynikających z podstawy programowej na lekcjach biologii, wos, religii, godzinach wychowawczych, WDŻ	Nauczyciele wymienionych przedmiotów i wychowawcy	Na bieżąco zgodnie z rozkładami materiału
	Warsztaty nt. profilaktyki uzależnień, HIV/AIDS	Pedagog, zaproszeni goście	Zależnie od ofert
	- konkurs „Bezpieczeństwo w Internecie” – prezentacja multimedialna - bezpieczeństwo w sieci – „Cyberprzemoc” – lekcje informatyki	Nauczyciele informatyki	Zgodnie z rozkładem materiału
	Kształtowanie prawidłowego modelu komunikacji interpersonalnej	Wychowawcy, pedagog, wszyscy nauczyciele	Na bieżąco
	Lekcje sovuar – vivre– „bądź uprzejmy na co dzień”	wychowawcy	Wrzesień i na bieżąco
WARSZTATY: - „Nie mów Tak gdy myślisz NIE” – program profilaktyczny, - warsztaty dotyczące komunikacji interpersonalnej, poszanowania godności – godz. wychowawcze - „Moje prawa, a prawa innych – granice wolności” – lekcje WOS	Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele biologii, wos - u	Zgodnie z planem wychowawcy i rozkładem materiału z biologii i wos- u	

	- „Podejmowanie decyzji, umiejętność przewidywania skutków” – godzina wychowawcza - „narkomana zaprzeczeniem zdrowego stylu życia” – lekcje biologii w klasie II		
	- Konkursy wiedzy, plastyczne, wystawy prac uczniów, - konkursy wiedzy na temat HIV/AIDS, - - konkurs wiedzy o zdrowiu, - Dzień bez papierosa, - Alkohol, papierosy i narkotyki to Twoi wrogowie – powiedz im NIE PROGRAMY PROFILAKTYCZNE: - „Trzymaj Formę” - „Znajdź właściwe rozwiązanie”, - „Zachowaj trzeźwy umysł”	Nauczyciele biologii, chemii, sztuki Pedagog	Zgodnie z harmonogramem imprez szkolnych
	Oddziaływanie poprzez wzorce osobowe	Wszyscy pracownicy szkoły	Na bieżąco
RODZICE	- pogadanki podczas zebrań, - prelekcje dla rodziców nt. ‘jak rozpoznać czy dziecko jest pod wpływem używek”	Wychowawca klasy pedagog, pielęgniarka szkolna	W miarę potrzeb i zainteresowań
NAUCZYCIELE	- WARSZATY „Trening umiejętności wychowawczych”, - warsztaty „Komunikacja interpersonalna”, - udział w szkoleniach zewnętrznych	nauczyciele	Zgodnie z planem WDN

ALETERNATYWNA DZIAŁALNOŚĆ SZKOŁY

Forma oddziaływań	Odpowiedzialni	Termin
wzmacnianie poczucia własnej wartości	wychowawcy, nauczyciele	Na bieżąco
Zgłaszanie i obejmowanie pomocą psychologiczno – pedagogiczną uczniów sprawiających problemy wychowawcze	Nauczyciele, pedagog	W miarę potrzeb
Wzorce osobowe	Wszyscy pracownicy szkoły	Na bieżąco
Program zajęć pozalekcyjnych	Dyrektor, opiekunowie kół	Zgodnie z harmonogramem pracy kółek zainteresowań
Zajęcia treningowe	trenerzy	Cały rok
Wycieczki klasowe i szkolne	wychowawcy	Zgodnie z planem wychowawcy
Organizowanie imprez szkolnych	Nauczyciele, samorząd szkolny	Zgodnie z harmonogramem imprez szkolnych
Udział w życiu kulturalnym miasta, regionu	Wychowawcy nauczyciele	Zgodnie z planem wychowawcy
Promowanie talentów	Nauczyciele pracujący z	Na bieżąco, Święto Szkoły

INTERWENCYJNA DZIAŁALNOŚĆ SZKOŁY

rozmowy interwencyjne z zainteresowanymi osobami (uczniowie, rodzice);

zespoły (KZN – klasowe zespoły nauczycielskie) z udziałem uczniów i rodziców;
informowanie o przejawach patologii i naruszenia prawa przez uczniów do Policji, Sądu dla Nieletnich;

zachęcanie rodziców / opiekunów uczniów sprawiających trudności wychowawcze do systematycznego kontaktu i współpracy z wychowawcą / pedagogiem lub psychologiem szkolnym;

kierowanie rodziców / opiekunów i ich dzieci do specjalistycznych poradni, ośrodków terapeutycznych i wychowawczych oraz CPR, MOPS;

opracowanie wspólnie z rodzicami / Radą Rodziców „katalogu nagród i kar”

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI WSPIERAJĄCYMI (miarę potrzeb):

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Siemianowicach Śląskich
- Miejska Komenda Policji w Siemianowicach Śląskich- warsztaty na temat zagrożeń Dopalaczami
- Sąd Rodzinny i Nieletnich w Siemianowic Śląskich – lekcje wychowawcze na terenie Sądu
- Młodzieżowy Dom Kultury „Chemik”
- Siemianowickie Centrum Kultury
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siemianowicach Śląskich
- Wielospecjalistyczna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Siemianowic Śląskich- służba zdrowia
- Straż Miejska w Siemianowicach Śląskich
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Siemianowicach Śląskich
- Parafia pod wezwaniem Ducha Świętego w Siemianowicach Śląskich
- Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Katowicach

EWALUACJA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Celem ewaluacji Szkolnego Programu Profilaktyki jest:

ocena skuteczności podjętych działań w ramach realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki we wspieraniu rozwoju osobowości, aktywności ucznia, alternatywnych form spędzania wolnego czasu, sformułowanie wniosków, które będą stanowiły podstawę do ewentualnego udoskonalenia Szkolnego Programu Profilaktyki.

Pytania kluczowe:

W jakim stopniu Szkolny Program Profilaktyki wpływa na postawy i zachowanie się uczniów?

W jakim stopniu i jak realizowane są założenia Szkolnego Programu Profilaktyki

Ewaluacja przewidziana jest po trzech latach realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki.

Sposoby i narzędzia ewaluacji:

obserwacja zachowania się uczniów na terenie szkoły,

obserwacja postępów w nauce,

ocena udziału u uczniów w życiu klasy i szkoły,

frekwencja dzieci na zajęciach szkolnych,

udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych oraz konkursach,

ocena samopoczucia ucznia, poczucie bezpieczeństwa w szkole – ankieta,

analiza dokumentacji szkolnej: dzienniki lekcyjne, dzienniki pracy psychologa, pedagoga, dzienniki

zajęć pozalekcyjnych, plany pracy wychowawców,

rozmowy, wywiady z nauczycielami, uczniami i ich rodzicami,

kwestionariusz skierowany do rodziców i nauczycieli.

Źródła informacji i określenie próby badawczej:

- uczniowie klas gimnazjalnych i licealnych. -
- nauczyciele,
- rodzice badanych uczniów.

Ewaluację przeprowadzać będzie zespół składający się z:

- wszystkich wychowawców klas,
- pedagoga szkolnego,
- psychologa szkolnego

Szkolny Program Profilaktyki oraz korelujący z nim plan profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców Zespołu Szkół Sportowych w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Uchwałą nr IX z dnia 22.02.2016r. i przyjęty do realizacji w Gimnazjum Nr 1 i V Liceum Ogólnokształcącym.